

Posudek bakalářské práce

Časová perspektiva a zdroje učební motivace u účastníků Mezinárodní chemické olympiády

Studentka: Nelia Pešková

Vedoucí bakalářské práce: Radka High

Tato bakalářská práce je druhým pokusem studentky Peškové. Moje zhodnocení bude tedy reagovat také na posun od prvního k druhému, z mého hlediska podařenějšímu pokusu.

Bakalářská práce se zabývá zjištěním struktury motivačních zdrojů učební činnosti a časové perspektivy účastníků Mezinárodní olympiády z chemie.

K teoretické části

Teoretická část jde oproti první verzi více do hloubky, již v úvodu se autorka snaží čtenáře přesvědčit, že zabývat se daným tématem – motivací nadaných, má smysl. Poté se přesouvá přímo k motivaci a seznamuje nás s tím, že motivace je v některých teoriích (např. Renzulli, ale i další) pojímána jako jeden ze tří faktorů nadání.

Velmi oceňuji kapitolu 2.1 Základní typy školních potřeb, která je v něčem specifická a nová – studentka musela provést analýzu dostupných zdrojů a učební motivaci popsat (mnou známé učebnice ani výzkumy neprezentují učební motivaci takovýmto způsobem). Tato práce se studentce povedla, zařadila zdroje české i zahraniční, výzkumné studie i učebnice. I to je velký pokrok od první verze.

Další kapitola se zabývá definováním nadání, přičemž důraz je kladen na přírodovědně nadaného žáka. Opět zde vidíme posun od prvního pokusu.

Kapitola 5 je věnovaná časové perspektivě a šířeji je popsán teoretický koncept P. Zimbarda, jehož dotazník ZTPI je využit v praktické části. Oproti první verzi jsou jednotlivé faktory detailněji popsány, je použita literatura novějšího data. Kapitola graduje podkapitolou o vztahu časové perspektivy a školní motivace. V této části by mělo být nejdůležitější sdělení – důvod, proč se vztahem těchto konceptů zabývat. To se studentce podařilo částečně, v některých momentech neakcentovala, jak významný vzorek účastníci IChO jsou a jak velký nedostatek v poznání ohledně motivace a hlavně (!) časové perspektivy takto nadaných studentů je.

K praktické části

Cílem praktické části je zodpovězení následujících otázek:

1. V jakém poměru jsou jednotlivé faktory časové perspektivy u účastníků olympiády zastoupeny?
2. Jaké motivační pohnutky převládají u nadaných dětí?
3. Existuje vztah mezi časovou perspektivou a zdroji učební motivace studentů?

Jedná se o sekundární analýzu dat, studentka nebyla přítomna zadávání, není autorem výzkumného designu a nekomunikovala s účastníky. Nicméně přepis dat a i následné analýzy byly plně v režii studentky.

Metody jsou popsány stručně a jasně.

Výsledky naznačují to, co bylo dříve tušeno – že i takto vysoce nadaní mladí lidé jsou velmi ovlivněni nejen potřebou úspěšného výkonu (což dává smysl, protože jsou účastníky mezinárodní soutěže), ale i instrumentální motivací, která bývá některými teoretiky, ale hlavně učiteli opomíjená a brána jako ta vedlejší a méně důležitá (protože bývá interpretovaná jako vnější). Vztah budoucnosti v ZTPI a instrumentální motivace je nasnadě - obě jsou zaměřeny do stejného časového rámce.

Interpretace autorky jsou poměrně přiléhavé, na studentku bakalářského stupně i odvážné (v pozitivním smyslu), někdy by mohly být i více rozvinuté.

V diskuzi chybí srovnání s více zahraničních studií. Líbí se mi však pojednání o převaze hédonické přítomnosti u studentů tohoto věku v českých studiích a Zimbarově konceptu hédonické přítomnosti. Pokud hédonická přítomnost vychází i u takto úspěšného a motivovaného vzorku, měli bychom se nad výsledky (nebo dotazníkem) zamyslet. To by však byl námět na další práci, která by přesahovala možnosti bakalářského studenta.

K formálnímu hledisku

V některých případech by bylo vhodnější vyhledat primární zdroje (např. u výkonové motivace citovat z Atkinsona, nikoliv Pavelkové a Škaloudové).

Citace nejsou úplně konzistentní – někde autorka používá mezi dvěma a více autory čárky, jinde „a“, někde anglické „and“.

Ke spolupráci

Spolupráce se studentkou se od začátku práce na druhé verzi proměnila. Studentka (zřejmě díky časovým možnostem) byla více motivovaná, připravená a proaktivní, sama vymýšlela možnosti a možné interpretace.

Bakalářská práce dle mého názoru splňuje požadavky kladené na tento typ závěrečných prací, proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím ji na pomezí výborně-velmi dobře.

V Tlučeni, 4.2.2020

Radka High